

Meiepoolse kingituse – punase tamme ehk põhjatamme istutas Stende linna ja Virbi valla tegevjuht Mareks Zemītis Stende rahvamaja õuele.

Läti sai 93-aastaseks ja Stende 20-aastaseks

Võhma linnavalitsuse delegatsioon oli kutsutud 18.–19. novembrini sõpruslinna Stendes, et tähistada Läti Vabariigi 93. aastapäeva ja ka Stende linna 20. aastapäeva.

Delegatsiooni kuulusid linna Avo Pöder, pearaamatupidaja Tiina Ranne, volikogu liikmed Riine Ant ja Hannes Männik ning alakirjutanu.

Osaledes sel üritusel sain aru, kui tähtis on lätlastele oma riik ja oma linn. Stende linna kultuurijuht oli näinud tohutut vaeva, et seda päeva vääriks tähistada. Ette oli valmistatud stsenaarium läbilõikega Läti Vabariigi tekkest kuni tänapäevani välja. Seda kõike kandsid ette Stende oma kultuurimaja erinevad kollektiivid ja solistid.

Samuti tänati tublimaid linnakodanikke, kes erilisel on linna arengule kaasa aidanud. Ka see oli läbi mõeldud punktuaalse täpsusega.

Projektipartnerite kohtumise raames arutati edasisi plaane.

Õhtusel koosviibimisel osales üle kolmesaja linnakodaniku, kellel oli suur rõõm sünnipäevapeost osa saada.

Ürituse raames said kokku ka toimiva Võhma ja Stende vahelise projekti partnerid, et vaadata tulevikku. Leidsime, et senine

koostöö on olnud igati edukas ja see peaks edasi toimima. Mõtted olid, et leida võimalusi noorte vaheliseks koostööks, kuid tänaseks seda kõige õigemalt valdkonda ja teemat pole, kuidas edasi minna? Võib-olla on Teil, head linnakodanikud, ideid, milline võiks olla

valdkond / teema, mis seoks kahte sõpruslinna, et Euroopa Liidu struktuurifondidest toetust saada?

**Aare Järvik
abilinnaapea**

Talv – see toob meile pühad, soojendab see meie südant. Talv – see ongi aastaaeg, millal kõige ilusamad toad. (Sirkka Einassoo)

Talve algus 22. detsembril kell 7.30.

Tulgu Teile jõuluvana kahe suure kotiga. Ühes – õnne, rõõmu, edu olgu kaasas kõigile. Teises – tervist, jõudu, jaksu, vajalik on seegi ju. Aga oma mure, valu talle kotti kaasa varu. Seitsme mäe ja metsa taha jõulutaat nad pangu maha.

Rahulikku jõuluaega ja head uut aastat!

Linnalehe toimetis

Suured tänud!

Meenutame eelmist jõululaata pildis (foto Meido Kuus).

Kuna suur väsimus on nüüd juba selja taga, on just kõige hetk teha kokkuvõtte jõululaadast.

Iga ürituse korraldamine nõuab aega ja energiat, mõnikord lisanduvad veel asjaolud, mis korraldamise keerulisemaks teevad (ilm, jõulukiire jmt). Me poleks iialgi saanud selle üritusega niisugusel tasemel hakkama, kui meil poleks olnud nii palju toredaid abilisi: meie super töökollektiiv ja teised toetajad. Tänukarikas läheks esmalt Janekile. Ma ei oska arvata, kui paljud asjad võiksid jääda Võhmas tegemata, kui tema ei ilmuks heatujulisena ja õigel ajal oma „kopaga“. Tänud sulle, kallis Riina, kes oled alati abivalmis ja ei löö kunagi käega, ükskõik, mida meie jälle välja mõtleme. Tänud meie linnajuhtidele, kes lubasid meil telki ja lava kasutada – nii saime ainult „pea-aegu läbimärjaks“ ©. Aitäh kõigile esinejatele, kes Te trotsisite lund ja lõrtsi, laulsite ja tantsisite vaatamata sajule ja porilompidele. Müts maha! Tänud teile kõigile, kes Te osalesite konkurssidel või „küünlaid väärivas mängus“. Aitäh, et tulite üldse soojast toast välja uudistama, nautima laadamelu, šoppama, kaasa elama – nii julgustasite meid kõiki asjaga tegelema.

Kui me ka igast veast midagi õpime, oleme järgmiseks aastaks juba palju, palju targemad ...

Ilusat advendiaega meile kõigile!

Elke Wüthrich

Austatud linnakodanik!

Varsti on algamas uus aasta ja sellesse mahub kindlasti ka meie linna ja piirkonna kõige suurem sündmus XVI VÕHMA LINNA PÄEVAD JA KESK-EESTI LAAT, mida korraldatakse 3.–4. augustil 2012. aastal.

Kel on mõtteid ja ideid selle ürituse läbiviimiseks ja paremaks korraldamiseks, anda teada abilinnaapea Aare Järvikule: aare@vohma.ee või tel 437 7508.

Linnapäevade korralduskomisjon

Avo Pöder

Linnapea veerg

Jällegi üks aastaring on möödumas ja aeg teha tagasi-vaadet, kuidas 2011. aasta linnale möödus. Oli möödunud aasta edukas või mitte?

Möödunud aasta ei ole olnud linna jaoks kerge – vähenenud tulubaas pärssis tuntuvalt linna arengut ja vähendas investeeringuid, kuid samas on hea meel selle üle, et oleme suutnud linna jätkusuutlikult majandada. Jätakuvalt töötavad kõik linna allasutused, teostatud on vajalikult hooldustööd linna objektidel ning oleme suutnud ka mõõdukalt investeerida.

2011. aastal valmisid Võhmas kaks mänguväljakut ja skatepark, parandati koolihoone tuleohutust (paigaldati automaatne tulekahjusignalsatsioon ja tuletõkkeüksed), rajati vee- ja kanalisatsioonitrassid Kalevi–Lille tänavate ristmikust kuni reoveepuhastini, jätkunud on Eesti–Läti koostööprojekt „Connecting Stende and Võhma”.

Mul on hea meel, et oleme suutnud kõikide nende objektide ehitamiseks ja tegevuste tegemiseks peamise rahastuse saada erinevatest projektidest ning linnaelarvest on tagatud ainult omafinantseering. Positiivne on, et ka mitmed teised ettevõtmised on aidanud linna arendada: valminud on Võhma Konsumi kauplus, uuest aastast jätkub reisijatevedu rekonstrueeritud Türi–Viljandi raudteelõigul. Sel aastal on valmimas Võhma kesklinna detailplaneering, mis peaks muutma oluliselt kesklinna väljanägemist ja loodetavasti leiame ka asjast huvitatud rahastaja, kellega koostöös planeeritu ellu viia.

Ka järgnevat aasta ei tööta tulla oluliselt parem. Kuigi linna tulubaas on hakanud tasapisi kasvama, ei ole rõõmustamiseks väga põhjust, sest tuleviku osas on olukord väga segane. Linnavalitsus on volikogule üle andnud 2012. aasta eelarve eelnõu ning selle järgi ei ole ka järgmisel aastal loota olulist hüpet paremuse poole. Pigem on järgnevat aasta tulemas mõõduvaga sarnane ning väga suuri investeeringuid kavas ei ole. Jätkumas on Eesti–Läti projekt, kavas on välja ehitada kooli juures Veski tänaväärne kõnnitee, jätkumas on linna lõunaosas vee- ja kanalisatsioonitrasside ehitus.

Seni paljud vajalikud investeeringud on rahapudusel lihtsalt edasi lükatud, kuigi kõigile on selge, et lõputult teha seda ei saa ja mõne aja pärast tuleb mõnda objekti panustada oluliselt rohkem.

Raske olukord ei ole midagi ainuomast ainult meile – täna on hädas kõik omavalitsused sõltumata nende suurusest.

Õnneks on hakanud ka riigijuhid aru saama, et sellise rahastuse juures ei ole omavalitsuste tegevus jätkusuutlik ja loodetavasti paraneb olukord peagi.

Tänases segases majandusolukorras on tuleviku suhtes palju küsimärke ja teadmatust, aga tegelikult on ju need asjad, mis toimuvad meie tahtest sõltumata. Pigem tasub keskenduda nendele asjadele, mida me muuta saame.

Soovin kogu linnavalitsuse nimel kõigile rahulikku jõuluaega, head vana-aasta lõppu ning teguderohket uut aastat!

Tasa, tasa jõulukellad kajavad...

Tere kõigile võhmakatele ja teistele, kes juhtuvad lugema käesolevat pisi-kest mõtisklust.

Üks aastaring hakkab jälle mööda saama ja selle jooksul on meie kõigiga midagi toimunud. Oleme saanud vanemaks, targemaks, ilusamaks, paremaks, kuigi alati ei ole kõik asjad läinud vast kõige paremini. Kahtlemata on olnud halba. Aga elus peavadki esinema ka mured, valud – see halvem pool, sest muidu ei oskakski vist rõõmule hinnet anda.

Meie linnakese elu on vähehaaval edasi läinud. Siia üksikasju kirja panna ei oleks vist mõttekas, sest iga meist on olemas oma kujunenud nägemus toimunud ja toimuvast. Numbreid ning muid andmeid on meie linnalehes varem vast küllaldaselt esitatud. Ning ega number alati see

kõige tähtsam ilmselt polegi, mulle tundub, et olulisem on mõte, mis midagi liikuma paneb ja seda soovitavalt heas suunas. See-tõttu esitangi ainult mõned märksõnad: toimunud laadad, linnapäevad, Ugala kaupluse uuenedmine, sõprusuhted lätlastega, laste mänguväljakud, originaalne liuväli, tuletõrjemaja ümbrus. Vaatamata meie väiksesse siiski natukene midagi on, mis antud aastasse jääb. Tervendavad olid vaidlused seoses linna keskosa detailplaneeringuga, müraprobleemistikuga kaasnev. Seda eriti meie inimeste osavõtu, mõtlemise tõttu. Eks vaidlustes selguvadki tõed, peasi, et kõikad ei muutuks argumentideks. Vahel peame oma head emotsionaalsustki taltsutama, sest seegi võib kontrollimatuks purustavaks jõuks muutuda.

Samas tahan kohe lisada, et tegelikkuses ei ole ma seni kohanud ühtki ainult halba soovivat inimest.

Raske eelmise talve elamise suuremate katsumusteta üle ja usun, et saame hakkama ka eelolevaga. Hetkel aga ootame veel, et lumehelbeke, tasa, tasa... jõuaks kohale. Vajame valgust selle sõna otseses ja kaudses tähenduses, seda küsib meie aju. Pori ja pimedus on masendavad, aga tänu neile tunnetamegi eriliselt valguses olevat helgust ja head jõudu.

Mööduval aastal tuli kevad, tulid suvi, sügis, tuleb uus talvi – ega aastaajad meie käest ei küsi, tulevad edaspidi. Elame looduses ja allume tema kirjutamata seadustele. Hoidkem siis loodust ja üksteist!

Soovin, ja mitte ainult aasta lõpuks, vaid ka edaspidiseks, kõigile vaid kõike head. Häid unistusi, häid mälestusi, häid kordaminekuid, häid sõpru, rõõmu, hellust – eks igaüks saab veel ise seda rida täiendada.

Ants Pihlak
Linnavolikogu esimees

Neljapäeval, 22. detsembril 2011 kell 16.00 toimub kultuurikeskuse suures saalis KOHTUMINE RAHVAGA.

Pärast kohtumist (oriendteeruvallt kell 17.30) toimub volikogu istung, kuhu on võimalus huvi korral jääda kuulama.

Viljandi Tarbijate Ühistu avas Võhmas uue Konsumi

Võhma Konsum avati senise Ugala A ja O kaupluse asemele ning vanale kauplusele ehitati juurde 600 ruutmeetri laiendus, mille abil suurenesid nii müügisaal kui ka tagaruumid.

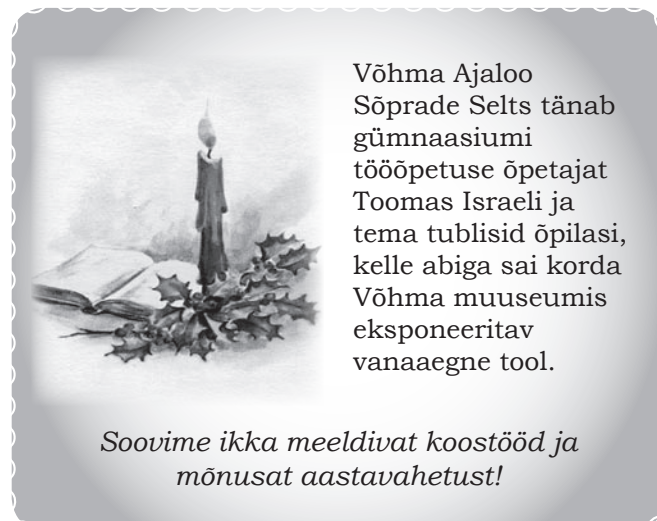
Enne Ugala (foto Luule Tiirmaa)

Nüüd Konsum (foto Avo Pöder)

Suured tänud!

Võhma linnavalitsus ja Võhma Ajaloo Sõprade Selts tänavad Endel Rõuku tehtud tubli ja kohusetundliku tegutsemise eest ajaloo uurimisel ja jäädvustamise korraldamisel. Soovime Endlile jõudu ja järjepidevust Võhma ajaloo uurimisel ja jäädvustamisel ning muuseumi töö korraldamisel.

Võhma Ajaloo Sõprade Selts tänab gümnaasiumi tööõpetuse õpetajat Toomas Israeli ja tema tublisid õpilasi, kelle abiga sai korda Võhma muuseumis eksponeeritav vanaaegne tool.

Soovime ikka meeldivat koostööd ja mõnusat aastavahetust!

Kodakondsus- ja migratsioonibüroo:

„Välidi pikka järjekorda ja ooteaega – pikenda dokument nüüd ja kohe“

Lähiajal, 2012. aasta algusest, on oodata dokumenditaotluste järsku tõusu. Korraga kaotavad kehtivuse Eesti Vabariigi poolt välja antud 10-aastase kehtivusega passid ja isikutunnistused ning esimesed 5-aastase kehtivusajaga dokumendid. See tähendab, et mitmekordistub kodakondsus- ja migratsioonibüroode teenindustes klientide arv, pikenevad oluliselt ootejärjekorrad ning võrreldes praegusega pikeneb ka dokumendi kättesaamise ooteaeg. Eeltoodust tulenevalt loodame elanike mõistvale

suhtumisele, aga ka heale koostööle uute dokumentide aegsasti taotlemisel.

Kindlasti tuleks oma dokumentide kehtivusaega kontrollida ja esitada taotlus uue dokumendi saamiseks soovitavalt umbes kuus kuud enne selle kehtivusaaja lõppemist. Dokumendi kättesaamisel tuleb arvestada kuni 30-päevase ooteajaga, mistõttu ei tasu ootama jääda, mil dokument kehtivuse lõplikult kaotab. Taotluse uue dokumendi saamiseks võib esitada ka siis, kui olemasoleva kehtivuse lõpuni on veel aega.

Kodakondsus- ja migratsioonibüroo palub ka hoolekandeesutustel üle kontrollida oma hooldusaluste dokumendid, et pensionipäeval kehtetu dokumendi tõttu neil raha saamata ei jääks. Hoolekandeesutustes viibivatele liikumisvõimetutele isikutele tuleb kodakondsus- ja migratsioonibüroo töötaja dokumenditaotlust vormistama kohapeale vastavalt hoolekandeesutuse pöördumisele. Samas tuleb arvestada, et teenindada on suur hulk hoolekandeesutusi, mistõttu tuleb aegsasti maa-

konna kodakondsus- ja migratsioonibüroo teenindusse teada anda, kui kellelegi on vaja uut dokumenti.

Kõigil, kes soovivad esitada taotluse uue dokumendi saamiseks, tuleb muretseda endast värske foto (Tartus võimalik teha kohapeal), kaasa võtta isikut tõendav dokument, sularaha või panga deebetkaart riigi-

löivu tasumiseks ning tulla kohaliku teenindusse.

Seevastu passi ei ole positi ega e-posti teel üldjuhul võimalik taotleda.

Kodakondsus ja migratsioonibüroo ootab teid dokumente taotlema Jõgeva-, Põlva-, Viljandi-, Valga- ja Võrumaal esmaspäevast reedeni kell 9-17. Tartu teeninduse uksed on kõigile

avatud kolmapäeviti kell 9-16 ning teistel tööpäevadel kell 9-18. Ühtmoodi kogu Eestis on iga kuu viimasel reedel kõik teenindused klientidele suletud.

Täpsemat infot dokumentide taotlemise kohta on võimalik saada Politsei- ja Piirivalveameti kodulehelt www.politsei.ee rubriigist teenused, e-posti aadressil teeninduskeskus@politsei.ee või infotelefonil 612 3000.

Kerly Peitel
Politsei- ja
Piirivalveameti
pressiesindaja

15-aastastel ja vanematel Eesti kodanikel, on võimalik esitada taotlus uue ID-kaardi saamiseks posti või e-kirja teel. ID-kaardi taotluse esitamiseks ei pea inimene teenindusse kohale tulema, kuid dokumendi kättesaamiseks tuleb siiski pöörduda teenindusse.

Keeruline, aga hädavajalik

22. novembril toimus Võhma kultuurikeskuses õppepäev „Alkoholi tarbimise ennetamine koolikeskkonnas“. Päeva korraldas Eesti Karskusliit koostöös Võhma Gümnaasiumi ja Viljandi maavalitsuse tervisetöaga Tervise Arengu Instituudi ja Võhma linnavalitsuse toel.

Õpetajatele, kooli huvijuhtidele, noortekeskuste töötajatele ja terviseendajatele mõeldud õppepäeva eesmärk oli tutvustada alkoholiprobleemide ennetamise ja vähendamise võimalusi koolis ja jagada omavahel ideid selle tegevuse arendamiseks. Alkoholienetus on mitmel põhjustel väga keeruline, aga hädavajalik. Seda kinnitasid ka selle päeva ettekanded.

Eesti Karskusliit on alates 2005. aastast teostanud koostöös erinevate organisatsioonidega ISE projekti, mille keskmeks on 2-kuuline võistluslik ja meeskondlik noortemäng, kus läbi aktiivse osaluse õpivad 7. ja 8. klassilised lapsed alkoholi- ja

Osalejad õpivad õppepäeval alkoholiprobleemide ennetamist.

seotud ohte ning tervislike eluviiside olulisust. Seda mängu tutvustati kokkutulnutele ja arutleti selle arendamise üle.

Psühholoog-koolitaja Tiia Lister andis probleemile psühholoogi vaatenurga, tuues välja põhjused, mis noori alkoholitarvitamiseni viivad. Ühtlasi oli ta tänulik võimaluse eest sel üritusel osaleda. Tema arvates on selleteemalised üritused tavaliselt väga ühekülgseid ja psühholoogilisest poolest enamasti ei räägita. Räägi-

takse tagajärjest, aga mitte põhjustest.

Elo Paap maavalitsuse tervisetööst rääkis üldisemalt tervisekäitumisest ja vastavatest näitajatest.

Eesti Karskusliidu juht Lauri Beekmann tõi oma vaates viimastesse teadusuuringutesse välja kahetsusväärset negatiivset näitajat Eesti ja teiste riikide statistikast seoses alkoholitarbimisega. Kuigi ühine seisukoht oli, et hirmutamisega midagi ei muuda, saadi aru, et teadmata konkreet-

seid fakte on võimatu asjata usutavalt rääkida ja olukorra tõsidust mõista.

Lühikesse päeva mahtus ka võimalus mõtteid vahetada ja ettepanekuid teha, mida ja kuidas veel koolikeskkonnas teavitustegevustena ette võtta.

Kokkuvõttes tõdeti, et nimetatud teemal on vaja veel ja korduvalt noortega tegelevatel inimestel kokku saada. Senist tegevust peeti siiski pigem kaootiliseks ja pealispindseks, nii riigis tervikuna kui asutustes. Selleks, et ka tulemused tulla võiksid, on vajalik hea praktika jagamine ja tegevuste planeerimine.

Tõdetu annab innustust samalaadseid üritusi ka edaspidi ette võtta.

Päeva kordamineku eest seisid hea Lauri Beekmann, Elo Paap, Aare Järvi, Luule Tiirmaa, Võhma Kultuurikeskus.

**Tekst ja foto
Luule Tiirmaa
Võhma Gümnaasiumi
õppealajuhataja**

Kingi oma lapsele kained jõulud!

Meie põhjanaabrid soomlased on suure hulga mittetulundusühingute ja ka meedia väljaannete koostöös juba 14 aastat edastanud ühiskonnale sõnumit „Kingi oma lapsele kained jõulud!“. Olen seda regulaarset kampaaniat juba mitmed aastad jälginud ja mõelnud, et kuidas selline sõnum pan- kajama ka meie maal.

Jagasin seda ideed ühes vestlusringis Võhma kooli õppealajuhatajale Luule Tiirmaale ja abilinnapeale Aare Järvikule ning nemad haarasid sellest kohe kinni. Tuli idee teha väikesed kaardid ja jagada neid siis 10. detsembril toimival jõululaadal, nii et iga ostu ostja saaks selle kaardikeste koju kaasa. Rõõm oli näha, et ka laada korraldaja Peter Wüthrich tuli mõttega aktiivselt kaasa. Tore linn see Võhma.

Jõulud on esmajoones ikka laste püha. Jõuluootus on lapse jaoks midagi suisa sõnuleletamatut. Loetakse päevi, avatakse adventikalendri aknaid. Igal hommikul jooksuga kõigepealt päkapikule pandud sussid uudistama. Need on lapse loomulikud rõõmud detsembrikuus.

Osadele täiskasvanutest on igasugused pühad ja vabad päevad põhjuseks lihtsalt pidu pidada. Pidu on aga pea üks-ühele seostatud alkoholi tarvitamisega. Kui teha küsitlus ja uurida, mis seostub inimeste jaoks fraasiga „pidu panema“, mis võiks ilmned?

Ja nii need kaks maailma pörkuvad. Väikese lapse

**Lauri Beekmann,
Eesti Karskusliidu esimees**

soov tunda puhast ja süütut rõõmu ning täiskasvanu tahe lõõgastuda oma tüütust ja ehk isegi ebameeldivast argipäevast meelte muundamise teel. Laps ei vaja rõõmuks midagi muud, kui et talle naerul näoga otsa vaadataks, temaga mängitaks, suheldaks. Täiskasvanu igatseb pidupäeval aga mingil tasemel „mujale minekut“, seda ju alkoholi teel meelte muundamine tegelikult on. Kuid niimoodi eemaldubki suur inimene väikesest.

Jah, veidi purjakil ja ebaselgelt rääkiv onu paistab ju alguses lapsele naljakaski. Sageli näitab sellises olekus piduline ehk suuremat tähelepanugi väikeste vastu. Kipub nendega mängima, lalisedes sarnaselt väiksematele nende seast. Kuid kuskilt tulevad sisse need sõnad, mida lapsed kuulma ei peaks, väljendusviisid, mis peaksidki lapses arusaamatust ja kummastust tekitama kuni ühel hetkel juhtumiseni, mis toovad pühaderõõmuse lapse hinge korruga hirmu ja ehmatus, mida seal kindlasti olema ei peaks.

Aga laps harjub, üsna kiiresti. Peagi kujutab ta ette, et nii peabki järelkult olema. Kas see on üks viis, kuidas kasvab üles järgmine generatsioon, kes ei suuda pidutsemist ja alkoholi tarvitamist lahus näha? Need on asjad, millega ükski laps ei tohiks harjuda. WHO Eu-

roopa Alkoholiharta tõdeb, et iga laps omab õigust kasvada üles keskkonnas, mis on alkoholi tarvitamisega seotud kahjust vaba. See on lapse õigus!

Jah, muidugi, üksik veiniklias näiteks ei muuda ju pühadeõhtut veel inetuks ja lapsele hirmutavaks. Loomulikult. Kuid kui me püüaksime vaadata lapsesilmade läbi, siis tõenäoliselt siiski kaugel liiga paljud sellised perekondlikud peod siiski muutuvad sellisteks, mida ehk alguses keegi ei plaanigi. Kuidas oleks, kui teeksime otsuse ja peaksime perekondlikke pidusid ja pühi alkoholivabalt. Miks olekski vaja koos oma laste ja perekonnaga olles oma meeli muundada? Mõistan, traditsioon selline. Kuid me oleme ju ka võimelised positiivseid muudatusi tegema, uusi traditsioone looma.

Häid jõule kõigile!

Swedbank

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada pangabussis!

Pangabuss peatub:	
Võhma linnavalitsuse juures kell 10.00–12.00	I kvartalis 2012 2. ja 30. jaanuar 13. ja 27. veebruar 12. ja 26. märts
Kabala rahvamaja juures kell 13.00–14.00	
Suure-Jaani Konsumi kaupluse parklas kell 14.15–17.15	I kvartalis 2012 9. ja 23. jaanuar 6. ja 20. veebruar 5. ja 19. märts

Bussis saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseautomaadist oma kontole suaraha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil maksed, sõlmida hoiuseid ja muid erinevaid lepinguid.

Tutvuge pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega
www.swedbank.ee. Lisainfo pangabussi teenuste, kellaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

Tehnilise Järelevalve Amet algatas elektri- ja küttegaasiseadmete ohutuskampaania

Detsembri alguses algas Tehnilise Järelevalve Ameti (TJA) ohutuskampaania „Ära ise näpi! Lase spetsialistil regulaarselt kogu oma gaasi- ja elektrisüsteemi kontrollida!“. Kampaania eesmärgiks on koduomanikele alanud kütteperioodil meelde tuletada ja selgitada, et ohutuse tagamiseks tuleb kütteseadet regulaarselt oma ala spetsialistil kontrollida lasta, seda nõuetekohaselt hooldada ja kasutada.

Õnnetused ning avariid elektri- ja küttegaasiseadmetega saavad paljudel juhtudel alguse kontrolli- ja hooldusnõuete täitmata jätmisest, põhjuseks siinjuures on hooletus, teadmatus või soov kokku hoida hooldus- ja remondikuludelt. Seadmete nõuetekohasuse eest vastutab alati omanik, kes peab teadma, kuidas seadet kasutada ning millise regulaarsusega kontrollida ja hooldada.

Oluline on viia inimesteni teadmine, et ohutuse tagamiseks võivad elektri- ja küttegaasiseadmeid kontrollida, remontida, paigaldada ja hooldada vaid vastava pädevusega spetsialistid. Elekter ja gaas on väga ohtlikud, mistõttu remondi ja muude sarnaste tööde tegemine omal käel või sõbra abiga võivad põhjustada tõsiseid tagajärgedega õnnetusi.

Kampaaniaga soovibki TJA ennekõike rõhutada seda, et elektri- ja küttegaasiseadmete töid ei tohi teha ise, vaid selleks tuleb kohale kutsuda pädev spetsialist.

Vaata lähemalt: www.ohutus.ee/äraisenäpi

Anu Võlma
Avalike suhete peaspetsialist

Rahvaloenduse tunnuslause „Igaüks loeb!“

Eestis toimub rahvaloendus tänava 31. detsembrist järgmise aasta 31. märtsini.

Esimese kuu jooksul (31.12.2011–31.01.2012) toimub elektrooniline rahvaloendus ehk e-loendus, kus Eesti alalised elanikud saavad vastata küsimustikule internetis.

Neid, kes e-loendusel ei osale, külastavad perioodil 16. veebruar – 31. märts 2012 rahvaloendajad.

Statistikaameti peadirektor Priit Potisepp: „Aasta viimasel päeval algava rahvaloenduse tunnuslauseks on „Igaüks loeb!“. See väljendab loenduse sügavat ideed – iga Eesti elaniku osalemine loendusel on ääretult tähtis, et saada parimad andmed Eesti elu korraldamiseks järgmise kümne aasta jooksul. Vaid tänu kümnele varasemale rahvaloendusele teame, kui palju on meid viimase 130 aasta jooksul Eestis elanud.“

Vaata lisa www.REL2011.ee.

Rahvaloendus Facebookis www.facebook.com/Rahvaloendus

Katerina Danilova
REL 2011 Kommunikatsioonispetsialist

Advendiaeg

Tuled Võhma jõulukuusel süttisid ka sel aastal 1. advendil, 27. novembril. Advendiküünla süütas linnapea Avo Pöder ja oma õnnistuse andis advendiaja algusele Pilistvere kiriku koguduse õpetaja Hermann Kalmus kultuurikeskuses, sest ilmataat oma vingerpussidega õues toimuma pidanud üritust ei soosinud. Südamlik kontsert, millega tervitasid linnarahvast Maarika laulusõbrad ja Cilly Sarve juhendamisel väikesed „päkapikud“ tantsijad, toimus siiski ja pälvis pealtvaatajate suure aplausi.

Teisel advendil andis kultuurikeskuses südamliku kontserdi Arne Lauri koos võluva Gandharvikaga, kes laulis ja saatis laule omapärase harmooniumiga. Kõlalsid Arne Lauri enda loodud laulud armastusest, lootusest ja hoolivusest – südamest südamesse.

Kolmas advendikontsert kultuurikeskuses oli samuti lauljate päralt. Maarika lau-

lusõbrad, suured ja väikesed, Võhmast ja mujalt üle maakonna lugesid luuletusi ning laulsid talvest ja jõuludest.

Laulusõprade read olid tublisti täienenud ja esitused nagu alati suurepärased. Nende kõige pisem liige, 3-aastane Kati-Lii oli kindlalt publiku lemmik. Paljud neist laululastest on juba kuulsust kogunud mitmel vabariiklikul konkursil ja toonud sealt koju palju nimetamisväärsed auhindu. Võime nende üle uhked olla ja tänada Maarika Reimandit, kes oskab igas lapses leida pärlit, mida lihvida.

Neljanda advendiküünla süütab kultuurikeskuses Avo Pöder 18. detsembril, kui võtab vastu Võhma linnas 2011. aastal sündinud ja registreeritud laste vanemaid koos pisipõnnidega.

Ja ongi käes jõulud – rahu ja armastuse aeg.

Riina Pakane
Kultuurikeskuse
direktor

Kui esimesel korral laulma hakkasin, võtsin ema kaasa.

Kontserdi finaalis kogunesid väikesed ja suured laulusõbrad veel kord lavale. Fotod Luule Tiirmaa.

*Uude aastasse kui astud,
õnn Teil naeratagu vastu.
Hoidke kinni tema käest,
et ta Teie juurde jääks.*

*Kultuurikeskuse pere soovib
oma sõpradele, huviringide
liikmetele/juhendajatele
ja nende peredele,
koostööpartneritele ja
külalistele kaunist jõuluaega ja
huvitavat uut aastat!*

Pilistvere kogudus saab 790. aastaseks

Ajaloo

Algav aasta on koguduse ajaloo eriline, sest kogudus saab 790 aastaseks. Kiriku tornimüüris on kivitahvel, millele raiutud aastanumber 1222. Et eesti katoliku kiriku ajastust 13.-16. sajandil on suhteliselt vähe informatsiooni, nii pole ka selle aastaarvu kohta lähemalt palju teada. Kuid nagu me üldisemast Eesti ajaloo teame oli see kristluse tuleku aeg ning siinseid alad jäid Lääne-Euroopa mõjusfääri. Ilmselt toimus aastal 1222 kohaliku kihelkonnavanema ristimine, mis tähistab ka koguduse algust.

Ühest kirikuürikust leiame aga juba aastast 1234 Pilistvere preestri allkirja, mis toonastes oludes oli erakordne, sest tavaliselt preestrid nii väikestele kohtadesse ei jõudnud. Kirikutööd tegid jutlustajavennad ja mungad.

Pilistvere kogudus ongi rajatud tsistertslaste vennaskonna poolt, kes olid hinnatud oma aiapidamise ja põlluharimise oskuste poolest. Kristlik misjon toetus teadmiste toomisele põlluharimises ja aianduses. Pilistvere kindluskirik on ehitatud alates ca 1250 – 1343. Ehituse lõpuaasta on teada, sest siis said valmis kirikuvõlvid ja selle kohta on leitav kirjalik märg. Seega võttis kiriku ehituse aega üle kolmveerandsajandi! Nii pikaaegne ehitus sai olla edukas vaid kohalike inimeste toel ja kaasabil.

Kirikuhooned on kannatanud ka suurema sõja ajal üsna rängalt. Liivi sõja (1558-1583) järgselt oli olukord ilmselt nii halb, et arutleti ka koguduse liitmist Põltsamaa või Kolga-Jaani kogudusega. Et aga ühe koguduse territoorium oleks liiga suureks läinud, jäi Pilistvere kogudus siiski alles. Põhjasõja (1700-1721) järgselt oli kirik taas halvast seisust, pikalt oli kirik vaid laudkatusega. Suurema remondini jõuti alles 1856, mil kirik sai oma suuremalt osalt tänaseni säilinud üldilme. 1905. aasta andresepäeva tormis süütas pikselööök torni põlema, mis seetõttu kukkus katusele. Tsaariaja keerulistel aegadel torni ja katust taastada ei suudetud. Algne ilus gooti-katus on taastamata tänaseni, kuid ärkamisajal 1990 suudeti taastada ilus sihvakas torn. Väiksemaid siseremonte on tehtud enne teist maailmasõda ja nõukogudeaja lõpul.

Pilistvere kirikumõis oli 964 hektarit. Kogudusel oli enne nõukogudeaja algust 17 hoonet, millest 11 hävitati. 1941. aasta nõukogude armee taandumisel sakslaste ees musta maa taktikaga süüdati meie koguduse Risti abikirik Imaveres, 1960-ndatel tõmmati maha mädanema jäetud pastoraat. Omamoodi ime on olnud ajaloolise pastoraadi

Vabariigi president külastas kogudust 2009. a. 26. märtsil märtsiküüditamise 60. aastapäeval.

taastamine, mille mõttekusse uskujaid oli üsna vähe, kuid praegu on see hoone elava koguduse töö keskuseks. Lisaks on endise lauda varemetele rajatud suveköök ja hävinenud leerimaja varemetel toimetab suvekohvik Ingel.

Tänapäev

Kõik, mis sündis Pilistveres ärkamiseajal on omaette ajajärk ja distantsilt eraldi süvenemist väärt. Just ärkamisaja vaimsuses paistab kõige eredamalt välja kiriku roll ja vajadus väärtuste kandjana, mis ühel ajal võivad inimestele olla väga ebameeldivad nii, et keegi neist kõneleda ei taha. Samas ustavalt alal hoitud õigetele väärtustele toetuv kodanikkond muudab õigel hetkel ühiskonda, riiki ja kogu maailma. Ei saa kindlasti alahinnata ärkamisaja sündmusi, mis toimusid siinsamas, meie kihelkonnakeskuses.

Küllap praegune nooruslik energia on andnud palju rõõmu ja julgust unistusteks ning annab lootust tulevikus, et elu maal on võimalik ja mõtestatud. Eelkõige noorte abiga on kogudus lõõnud kaasa kogukonna edendamises ja erinevates ettevõtmistes, andes aktiivset panust maalehoidmise rõõmudesse. Kõige nähtavam osa on vanade parkide korrastamine, järve puhkeala parendamine ja Inglise kohvik. Toimuvad noorteõhtud, koolitused, laagrid ja seminarid. Kogukonna inimestel on võimalik kasutada taastatud pastoraadimaja nii leinas kui rõõmus – peielauast pulmadeni. Kogudus tegutseb usus, lootuses ja armastuses, et siiski on võimalust ja põhjust tegutseda ning veel ei ole aeg käega lüüa. Kuigi nähtavad märgid meie ühiskonnas tihti väga julgustavad ei ole. Mõtlemine paneb kirikuhoonete olukord siin ja mujal: see, mis sai rajatud esivanemate usul talgutoona on inimeste poolt hooletusse jäetud ja lagunemas. Küllap on ka see prioriteetide ja väärtusvalikute küsimus, mis justkui peegeldab meile näitab ühiskonna vaimseid valikuid.

Tulevik

Kogudus vaatab sama murelikult tulevikku nagu ilmselt suurem osa inimestest kogu maailmas. Kuid kindlasti hoopis erinevatel põhjustel, kui hetkemured mõista

Pilistvere toob kokku noori lähedalt ja kaugel.

annavad. Kaks tuhat aastat kristlikku kirikut ja 790 aastat tööd inimestega koos Pilistvere kihelkonnas annavad julgust ja selgust mõelda, et praeguse ajastu argimured on üsna mööduvad. Kindlasti ei ole Kreeka pankrot, finantsasutuste kokkukukkumine või börsiindeksite tõusud ja langused inimeseksolemise kesksed küsimused. Meie püsijäämine ei sõltu kindlasti euro püsimisest. Eestlastena peaksime seda kindlasti teadma, kes me viimase saja aastaga oleme üle elanud nii mõnedki erinevad rahasteemid.

Ühe kogukonna jaoks on hoopis olulisem koostöö ja julge kodanikkond. Inimesed, kes valutavad südant ja mõtleavad kaasa kihelkonna asjades ning otsivad võimalikult suurt ühisosa asjade korraldamisel. Me oleme olnud talgutoo ja ühistegevuse rahvas – külakorda ehitasid meie esivanemad üksteisele laudad, saunad ja muu vajalik. Ühiselt tuldi kokku, et ehitada kirikut, rahvamaja või koolimaja. Inimesed mõtlesid kaasa, ütlesid välja arvamuse ja andsid oma panuse.

Aasta tagasi kodaniku-päeval kõneledes tabas meie president Toomas Hendrik Ilves ilmselt probleemi tuuma kui ütles: „Me peame lahti saama kolhoosist meie mõtlemises“. Seda ei ole kerge endale tunnustada, kui palju ühe ajastu valed meid siiani eksitavad. Aga enam ei ole ju kolhoosikorda ega ka mõisa-aega, et lasta sel kõiel lohiseda. On vaid üks riik ja üks rahvas – meie enda riik ja meie ise rahvana.

Lootus

Kogudus elab lootuses, et saame hea lõpuni viia suure pastoraadihoone taastamise, mis viimased 18 aastat on võtnud koguduse ressursi ja tähelepanu. Kaks viimast

lumerohket talve on toonud välja väga rängad katuse ehitusvead ning katuse remondi rahastamiseks otsime aktiivselt võimalusi. Kuigi mure on hetkel väga suur, vaatame siiski lootuses tulevikku ja mõtleme juba kiriku remondile. Pilistvere kirik on üks Eesti vanimaid kirikuid ja väärib head hoidmist järeltulivatele põlvedele.

Lootus on ka igas inimeses, kes on kaasa lõõnud ühistes ettevõtmistes – kohale tulnud, kaasa rääkinud ja jõudu mööda aidanud. Lootus on tehtud talgutoos, haljastuses ja ehituses, millele kogukond on käe külge pannud. Lootus on noortes, kes laulavad, tantsivad ja oma rõõmu teistega jagavad.

Aga esiti peab inimene oma lootuse Looja peale panema, et Tema kõik hästi ja targalt korraldab. See tähendab, et me ei pea koormana kandma muresid, mis meile ei kuulu. Küllap on Jumalal plaan ka kasuuhnetele rahajumaldajatele, kes igal sammul püüavad rõhutada kui tähtsad on aktsiahinnad või börsiindeksid. Küllap on Jumalal lahendus ka tilkva pastoraadi katuse jaoks juba ette valmistatud. Meie vastutus on siin ja praegu oma kodu, oma küla ja oma kogukonna ees. Meie võimuses on siin asju paremini ja targemalt teha, et see, mille meie pärandame oma lastele, püsiks samuti 790 aastat ja rohkemgi.

Küllap anname teada kogukonnas erinevatest sündmustest seoses koguduse aastapäeva tähistamisega. Julgustan osa võtma, ettepanekuid tegema ja kaasa aitama. Koos me jõuame ikka rohkem.

Rõõmu ja julgust jõuluajal ja tuleval Issanda aastal 2012.

Pilistvere
hingekarjane
Hermann Kalmus

Koolikoorem

Detsember 2011

Kooli tegemised:
http://www.kool.vohma.ee/

Seekord lehes:

Saame tuttavaks!
Töövarjud tegutsemas
Türgi-reisi järjejätk
Ja muudki ...

Hunt kitsekarjas

„Hunt kitsekarjas! Hunt kitsekarjas!“ meeldis ühele karjapoisile vanal hallil ajal hüüda. Siis oli tore vaadata, kuidas pererahvas kaigas- tega karjamaale jooksis, et olematut hunti materdada. Ühel päeva aga tuligi hunt kitsi murdma. Poiss hüüdis ja hüüdis, kuid kedagi appi ei tulnud. Kõik olid tüdine- nud karjase valehäiretest ja ei uskunud teda enam.

Selline õpetlik lugu kulub marjaks ära tänapäevalgi, sest hunt käib kitsekarjas ka Võhma koolis.

Kooliaasta algusest alates on lühema või pikema vaheaja tagant sisse lülitunud tulekahju häiresüsteem. Kooli personal läbis sügisel põhjaliku tulekahjuõppuse ja ka õpilasi on teavitatud, mida tulekahju korral teha. Kogu koolirahvas peab väljuma majast kindlate uste kaudu ja kogunema staadionile. Õnneks pole ükski häire tähendanud tulekahju puhkemist koolimajas. Ükski neist häiretest pole olnud ka õppehäire, et õpilastele ja koolitöötajatele meelde tuletada, kuidas ohu korral käituda. Lugematud häired on olnud valehäired. Õpetajate pahameelt on märgata ja järjest enam tekib segadust ka õpilaste seas. Ühel päeval võib olla hunt ka meie kitsekarjas, aga kas seda võetakse enam tõsiselt?

Majandusjuhataja Ene Kohala sõnul pole teada, mis põhjustab lugematuid valehäireid. Häired on ära tüüdanud ka koolitöötajad, sest need toimuvad ka öösi ja siis peab keegi ikka tulema koolimajja olukorda kontrollima ning häiret välja lülitama. Ka häiresüsteemi paigaldanud NANO ei oskavat Ene Kohala sõnul valehäireid põhjendada. Süsteemi võib häiresse viia lisaks suitsule ka tolm ja õhuniiskus.

Üks on aga selge, ka valehäire korral tuleb käituda nagu tõeliselt puhkenud tulekahju korral, sest me ei tea ju, millal „hunt kitsekarjas tuleb“.

Marju Roosileht

Saame tuttavaks

Kristel Vahtra.

Minu nimi on Kristel Vahtra. Sündisin ja kasvasin Viljandimaal. Oma kooliteed alustasin Kirivere Põhikoolis, jätkasin Võhma Gümnaasiumis. Pärast gümnaasiumi lõpetamist asusin õppima Tallinna Pedagoogikaülikooli Haapsalu Kolledžisse klassiõpetaja ja inglise keele õpetaja eriala-

le. Kooli lõpetasin 2002. aastal. Olen alati arvanud ja siiani veendunud selles, et koolis ei saa töötada inimene, kes ise ei näe vajadust järjepidevaks õppeks. Soovist talitada omaenda põhimõtete kohaselt asusin uuesti õppima juba samal, 2002. aastal. 2005. aastal omistati mulle Tallinna Ülikooli haridusteaduste magistri kraad. Hetkel omandan teist magistrakraadi koolikorralduse erialal Tartu Ülikoolis.

Oma pedagoogilist karjääri alustasin 2002. aastal Türi Gümnaasiumis inglise keele ja eesti keele ning kirjanuduse õpetajana põhikoolis. 2005. aastal hakkasin inglise keelt õpetama ka

gümnaasiumiastmes. 2007. aastal muutusid tööülesanded ning oma panust kooli arengusse andsin sellest hetkest alates 5.–12. klasside õppealajuhatajana. Töö vaheldus pideva enesetäiendamisega haridusasutuse juhtimise vallas. 2011. aastal töötasin õppealajuhatajana Tallinna 32. Keskkoolis.

Koolielus pean oluliseks hoolivust ning tehtud otsuste selgust. Kõik, mis koolis tehakse, peab tagama kõigi osapoolte arengu ning pakkuma turvalist ja arvestavat arengukeskkonda. Loodan, et töö Võhma Gümnaasiumi direktorina on väljakutseid pakkuv ning suudan oma tööga tagada selle, et kõik huvigrupid, kellega kool koostööd teeb, saavad, tahavad ning julgevad oma ootused välja öelda ja seeläbi kindlustada nende ootuste täitumise võimalikkuse piires.

Meeldivat koostööd tulevateks aastateks!

Töövarjupäev Endla teatris

Käisime 17. novembril Pärnus Endla teatris näitlejate töövarjudeks. Hommikul läksime teatrimajja, kus kohtusime teatri avalike suhete juhi Inga Jaagusega. Ta juhatas meid edasi proovisaali, kus oli algamas etenduse „Aladdini imelamp“ lugemisproov. Seni kuni ootasime näitlejaid ja lavastajat, rääkis Inga meile päevakavast. Esimesena saabusid lavastaja Enn Keerd ja näitleja Sten Karpov. Enn rääkis meile, et proovisaal on näitlejate mängumaa ja sinna ei lubata tavaliselt kedagi peale näitlejate ja lavastaja. Siis hakkasid kohale jõudma ka teised näitlejad: Karin Tammaru, Ahti Puudersell, Lauri Kink ning meie varjutatavad Tambet Seling ja Indrek Taalmaa. Meid tutvustati varjutatavatele ja siis hakkas proov pihta.

Kuna prooviperiood oli alles alguses, siis tehti lugemisproovi. See nägi välja nii, et näitlejad lugesid stseenid kergelt näideldes läbi ja pärast igat stseeni andis lavastaja tagasisidet, vajadusel korrati seda stseeni. Umbes kahe tunni möödudes tehti lõunapaus. Paus kestis um-

bes pool tundi ja siis jätkus lugemisproov. Proov jättis meile väga hea mulje. Oli üllatav näha, et näitlejad ja lavastaja saavad omavahel hästi läbi, neil ei teki ühtki konflikti ja et nad teevad ka nalja.

Pärast lugemisproovi tegi Enn meile ekskursiooni. Käisime terve teatri läbi ja nägime erinevaid proovisaale, lavasid, garderoobe, grimmiruumi, kostüümiladu, pesukööki, õmblemistuba ja maalimistuba. Saime töötajatega rääkida ja esitada küsimusi nende töö kohta. Poole ekskursiooni pealt vahetus giid ja edasi juhatas meid Inga. Koos Ingaga käisime muusikaala juhi Feliks Küti juures. Feliks tutvustas meile oma tööd ja lasi meile Aladdini etenduse heliefekte. Kohtusime ka reklaamitoimetaja Ilona Rääkiga, kes tutvustas meile oma ametit ning jagas flaiereid tulevaste etenduste kohta. Edasi läksime Inga kabinetis, kus Inga palus meil vastata küsimustele intervjuu jaoks, mis läks esmaspäeva hommikul Päikeseraudiosse. Sellega lõppeski meie tööpäev.

Õhtul kell kuus ootas Inga jälle valvelaua juures,

et juhutada meid grimmiruumi. Seal nägime, kuidas näitlejatele grimmitehakse ning kuidas näitlejad valmistuvad lavale minekuks. Osad näitlejad kordasid omavahel dialooge üle, osad rääkisid niisama juttu. Meie varjutatav Tambet näitas meile veel korra lava, mis oli algava etenduse jaoks ette valmistatud. Kell seitse hakkas etendus „Teatrikomöödia“ pihta. Selles etenduses mängisid Indrek Taalmaa, Tambet Seling, Kaili Viidas, Karin Tammaru, Carmen Mikiver, Jüri Vlassov, Lauri Kink ja Ireen Kennik. Etendus rääkis sellest, kuidas üks teatritükk päriselt lavale jõuab, ainult et natukene ülepaisutatud moel. Etenduse ajal sai väga palju naerda ning ka mõne ehmatus osaliseks. Siis oligi meie väsitav aga väga huvitav teatripäev lõppenud.

Saime väga suure ja mitmetahulise kogemuse ja meil on hea meel, et saime kõigest toimunust osa.

Hanna Kata Norma
Agnes Alas
9. klass

Mõeldes lõppevale aastale

Käes on aasta viimased nädalad ja jälle on aeg, mil mõelda, mida ja kuidas oleme teinud, millised on meie kordaminekud ja kuhu läheme siit edasi.

Käesolev õppeaasta on koolielus toonud kaasa mitmeid muudatusi: üleminek uuele õppekavale, muudatused põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, uued töötajad koolis. Kahtlemata on aasta 2011 olnud tegus nii õpilastele kui ka kooli personalile ja lapsevanematele, kes kõik kohanevad antud muudatustega.

Järgmisel, 2012. aastal keskendub kool koostöö tihendamisele, kaasates õppetöö läbiviimisesse erinevaid koostööpartnereid ja loodetavasti ka lapsevanemaid. Oleme seadnud eesmärgiks sujuva ülemineku uuele õppekavale ning püüame erinevate tegevuste kaudu pakkuda õpilastele mitmekülgset ja kaasavat haridust.

Aasta lõpus täname kõiki õpilasi, kooli töötajaid, lapsevanemaid, linnavalitsust, koostööpartnereid. Soovime Teile kordaminekuid järgmiseks aastaks ja loodame meeldivat koostöö jätkumist.

Kaunist jõuluaega ja meeleolukat aastavahetust!

Võhma Gümnaasiumi juhtkond

Joonistas Mihkel Grenman 8. klass.

Töövarjupäev Kuma Raadios

Käisin töövarjupäeval, 17. novembril Paides Kuma Raadios. Ma olin töövarjuks Andres Põllule, kes töötab Kuma Radio diktorina.

Kui olin kohale jõudnud, tegin kiire enesetutvustuse ja hakkasime rääkima, kes ta on ja millega tegeleb. Andres teadustab raadios uudiseid ja paneb paika muusikakogu, mida lastakse raadios, ning samas suhtleb ka inimestega. Andrese töövahenditeks on käed ja suu.

Ta õppis raadiodiktoriga tööd selgeks iseseisvalt, ta ei ole käinud ülikoolis ega omandanud kõrgharidust. Andrese tööpäev on pikk kuus tundi ja seda kohe hommikul kella 6-st.

Minule see töö ei meeldi, kuna seal peab kogu aeg istuma ja liikuda põhimõtteliselt ei saagi. Aga samas oli tore päev, sain jälle teada midagi uut ja põnevat.

Getter Roosna
10. klass

LOODUSNURK

Kapsas

Kapsast on tuntud kultuurtaimena juba vähemalt 4000 aastat. Seda kasvatatakse troopikast põhja pool kõikjal, isegi polaarjõe taga. Kapsa populaarsuse põhjus on lihtne: teda saab kogu aja tarvitada värskelt, hapendatult, kuivatatult, marineeritult ja muul viisil konserveerituna.

Eestis kasvatatakse toiduks kõige rohkem valget peakapsast, üha enam levib lillkapsas, mis on Euroopas hinnatuim kapsateisend. Igapäevasemaks on saanud ka punane ja kähär peakapsas ehk savoia, nuikapsas ehk koolrabi, rooskapsas ehk brüsseli kapsas ja brokoli ehk spargelkapsas. Kapsas on C-vitamiini rohkem kui näiteks sidrunis.

Mineraalaineid sisaldavad kapsad 0,6–1,3%. Eeskätt roos- ja nuikapsas, ka punases ja valges peakapsas on märkimisväärselt kaaliumi, mis soodustab vedeliku väljavõtmist organismist. Naatriumi leidub kapsastes vähe, mistõttu nad sobivad hästi siis, kui on vaja piirata toidu keedusoolasaldust. Peakapsa välimised lehed ja lillkapsas sisaldavad ligi 50 mg % kaltsiumi, mida organism hästi omastab. Vähe-mal määral leidub kapsas-

tes magneesiumi, fosforit ja rauaühendeid.

Kapsa raviomadused

Kapsast kirjutatakse ka mõnes ravimtaimeraamatus. Peale selle, et teda tarvitatakse toiduainena, annavad selleks põhjust veel kaks asjaolu.

Esiteks – juba Rooma arstid soovitasid pestud ja näiteks taignarulliga katki muljutud kapsalehti soojendatult panna riidekotikeses koeranaeltele, haavanditele, külmamuhkudele ja verevalumitele. Neli korda päevas vahetatav kapsamähis kiirendab paranemist.

Teiseks – 1948. aastal avastati USA-s, et kapsas sisaldab S-metüülmetioniini, mis mõjub ravivalt maokatarri ja haavanditõve korral. S-metüülmetioniini saamiseks pruugitakse peakapsa toormahla või hõõrutud värsket kapsast. Keetmisel hävib see ühend 90 minuti jooksul.

Hapukapsas

Umbes pool valge peakapsa saagist kasutatakse ära hapendatult. Hapendamise aluseks on piimhappeäärimine – bakterid muudavad kapsas leiduvad süsivesikud piimhappeks. Kui viimase sisaldus on vähemalt 0,6%, siis ta konserveerib üsna

hästi. Hapnemisel rakukes-tad kobestuvad ja kapsas muutub seedemahladele hõlpsamini kättesaadavaks. Piim- ja teised orgaanilised happed tugevdavad maomahla- ja sapieritust. Hapukapsas ja kapsasoolvees on veel kevaldelgi 20–30 mg % C-vitamiini.

Kasulik toiduaine!

**Melany Auspere,
Kelly Kändma
8. klass**

Kapsahautis kõogiviljadega

Valmistusaeg: 20–40 minutit

**0,25 väikese kapsa pead
1 sibul
1 porrulauk
3 porgandit
Tükk sellerit
0,5 punast paprikat
0,5 kollast paprikat
1 purk purustatud tomatit
0,5 puljongikuubikut
2 sl hakitud peterselli**

Lõika kõogivili kuubiku-teks. Prae kapsas, sibul ja porrulauk kergelt läbi, lisa puljong. Lisa ülejäänud komponendid ja keeda tasasel tulel veidi. Puista peale peterselli.

Hariv väljasõit Tartusse

25. novembril sõitsid meie kooli 9.–12. klasside õpilased Tartusse, et külastada sealset Ülikooli Kunstimuuseumi, Mänguasjade Muuseumi, Kunstimuuseumi ja Vanemuise teatrit. Alljärgnevalt õpilaste mõttekilde õppereisist.

Külastada kunstimuuseumi oli minule ja ka paljudele teistele minu kaaslastele uus kogemus. Minu jaoks oli see meeldiv ja huvitav. Ma arvasin, et kunst ei ole minu jaoks, kuid ma eksisin.

**Tarvo Toomel
11. klass**

Ma olen kogu aeg arvanud, et maalid on mingid kritseldused, millest ma aru ei saa. Huvitaval kombel ei märganud ma mingeid kritseldusi. Nendest maalidest, mis seal olid, sain ma hästi aru.

**Kelli Hramov
11. klass**

Mulle jäi meelde ainult see pilt, millel oli Eesti talu võõras keskkonnas. On see unistus või on see valus pilt reaalsusest, kus eestlane lahkub isamaalt, jättes ainult väikese mälestuse oma südamesse?

**Raimo Remmer
11. klass**

Jõudsin järeldusele, et ka nüüdisaja kunst on tegelikult huvitav ja pakub rohkem, kui oleksin oodanud. Tähtsaim on see, et iga töö, mille kunstnik on teinud, on tehtud südamega. See ongi põhjuseks, miks kunstiteosed nii väärtuslikud on.

**Mihkel Prantsus
11. klass**

Nüüd on mul mingigi teadmine, kuidas asjad teatris tegelikult käivad. Mind pani üllatama see, kui palju on vaja teha, et näiteteost saaks üks tervik, mida publikule näidata. Teatris on tegelikult palju rohkem, kui üks harilik teatrikülastaja näeb.

**Tarvo Toomel
11. klass**

Teatris ei saa töölt isegi haiguse ajal puududa, sest iga inimene on teatris väga tähtis ja ainulaadne.

**Hanna Kata Norma
9. klass**

Mõned näidendid lähevad isegi rohkem maksma, kui nad tagasi teenivad ja sellest ei saanud mina aru, et miks nad siis seda näidendit üldse teevad, kui see neile kasu ei too.

**Rainer Kongas
11. klass**

Selles muuseumis ei olnud ainult vanad mänguasjad. Ekskursiooni lõpupoole nägime ka asju, millega mina väiksenäoline olen mänginud.

**Hanna Kata Norma
9. klass**

Üks mänguasi, mis mulle meelde jäi, oli Andrus Ansipi karu, see oli tõesti vana ja väsinud.

**Karl Raaga
9. klass**

Saime teada, et vanasti kasutati mänguasju ka kaunistuseks. Kõik pered ei saanud mänguasju osta. Vaesemad pered tegid mänguasju puust.

**Kevin Tiitus
9. klass**

Comeniusega Türgis

Novembri lõpus osalesid meie õpetajad Riina Remmer ja Silva Murik ning õpilased Teele Vahtra ja Gea Rumjantseva Comeniuse koostööprojekti „Folklore and Dance to Stem Bullying and Violence“ (Folkloor ja tants tõkestamiseks kiusamist ja vägivalda) kohtumises Türgis Samsuni linnas.

Kui asi oli kindel, et mina olen üks, kes õpilastega Türgi sõidab, sai natuke internetist uuritud, mis koht see Samsun on ja kuidas seal ilm on. See, et linnas elab rohkem inimesi kui Tallinnas, tundus olevat hea. Olukord õhutamisperatuuri ei olnud nii hea: temperatuur meenus ilma Eestis, ainult 8–10 kraadi. Nagu hiljem kohalikelt kuulsime, ei ole nii madalad temperatuurid novembris neil päris tavaline. Järeldus: päikesevõtt jääb sellel reisil ära. Päevitusriided said kohvri nurka igaks juhuks sokutatud, äkki läheb vaja.

Kohvrise sai pakitud türklastele kingituseks üks ilus Muhu tikandiga riidekott, Võhma kooli õpilaste väiksed päkapikud ja natuke eesti kommi.

Reisi alustasime 20. novembri hommikul Tallinna lennujaamast. Marsruudiks oli Tallinn–Riia–Istanbul–Samsun. Nii Riias kui Istanbulis istusime ümber uue lennuki peale. Vahemaandumine Riias oli hästi lühike, meie maandumise ajal oli juba alanud registreerimine Istanbuli lennukile. Tänu kiiretele jalgadele jõudsimme õigeks ajaks õigesse kohta. Kuna lahusime Euroopa Liidust, tuli Riias läbida ka passikontroll. Lend Istanbuli kestis kõige kauem, viimane osa lennust kulges Musta mere kohal.

Istanbuli lennujaamas pidime välja võtma oma pagasi ja selle ise edasi toimetama järgmisele lennukile. Saabudes Euroopa Liidust läbisime jälle passikontrolli. Passijär-

jekord oli piiratud lintidega, mille vahel pidime edasi tagasi tammuma päris pikka aega. Putkas istuv Türgi piirivalvur löi väga energiliselt meie passidesse ümmargused templid. Neli silmapaari on ikka neli silmapaari, inglisekeelsete juhendite abil leidsime üles pagasilindi, kus keerlesid meie lennukilt pärit kohvrid. Lint oli juba päris tühi, aga mina oma kohvrit ei leia, südamesse hakkas pugema väike kartus. Tallinna lennujaamas olin siidunud kohvri külge helkuri, et tunda ära oma kohver sadade mustade kohvrite seast. Õnneks Teele noored silmad avastasid minu kohvri ja seejärel oli päris piinlik, sest see oli minust mööda käinud juba mitu ringi. Kuigi selles lennujaamas oli meil aega päris lahedasti, hakkasime liikuma kohalike lendude terminali poole. Lennujaama klaasakendest saime heita esimese pilgu Türgile. Nüüd juba kogunud lendajatena andsime ära oma pagasi ja saades vastu uued lennukipiletid, hakkasime otsima võimalust, kus midagi hambada alla saaks. Ühes väikeses kohvikus võtsime saiakased ja kohvi. Kohvikumajandus on Türgis meeste pärusmaa, sellele saime kinnitust ka hiljem. Kõige tüütum nende lendude jooksul oli käsipagasi kontrolli läbimine: ära tuli võtta üleriided, Gea pidi iga kord kotipõhjast välja õngitsema oma laptopi ja lõpuks pidid meist osad võtma ära ka saapad. Turvaväravad piikusid üsna tihedasti, paljud lennukile minevad inimesed saadeti mitu korda tagasi.

Türgi lennufirma lennuk oli kõige suurem, terve lennu vältel saime jälgida taoloodelt igasugust huvitavat infot: kui palju kilomeetreid on lennuk läbinud, milline näeb lennutrajektor välja kaardil reaajas, kui kõrgel me oleme, milline on lennuki kiirus, milline on välistemperatuur. Kuigi lend Samsuni ei kestnud kaua,

anti meile lennukis kerge eine. Sellest lennukist väljudes pidime kohtuma juba projektiga seotud inimestega. Õnneks tundsim üksteist ilusti ära, kuigi üksteist varem näinud polnud. Meile oli vastu tulnud Türgi-poolne projektijuht Ahmet, kohal oli koolidirektor ja veel õpetajaid, enamus neist mehed. Väikese enesetutvustamise järel sõitsid tüdrukud oma peredesse, õpetajad alustasid sõitu hotelli. Projekti osalevad õpetajad elasid Samsuni linna nn õpetajate majas. Türgis olevat igas linnas õpetajatele mõeldud hotell, kus nad saavad soodustingimustel ööbida. Sõit Samsuni võttis aega natuke üle poole tunni. Hotelli sõideti sõiduautodega, meie autojuhiks ühe kooli kehalise kasvatusõpetaja, kelle naine, ka kehalise kasvatusõpetaja, töötas selles koolis, mille külalisteks me olime. Riina viisaka inimesena proovis rääkida meie autojuhiga, türgi õpetaja vastused olid väga napisõnalised ja lõpuks ütles ta, et Riina inglise keel on liiga ladus, et tal on raskusi arusaamisega. Edasi sõitsime vaikides. Hotellis ootas meid kena kahekohaline numbrituba. Toas oli ka televiisor, kust tulid ainult türgikeelsed programmid, see ei takistanud meil õhtuti meelelahutussaateid ja hommikul uudiseid vaatamast. Hotellituba oli hästi soe ja mõnus.

Hommikul kell 5.20 äratas meid väljast kostuv lärm. Kuna olen ka varem viibinud islamimaal, sain aru, et see hääle tuleb mõne mošee juures oleva minareti otsast ja kutsub moslemeid palvusele. See hääle äratas meid igal hommikul samal ajal.

Järgneb jaanuari lehes!

**Silva Murik
Saksa ja
vene keele õpetaja**

Joonistas Kristi Vindi 10. klass.

SPORDIST

Meeleolukas sõpruskohtumine

30. novembril peeti Võhmas meeleolukas sõpruskohtumine spordis Põltsamaa ja Võhma linnavalitsuse ametnike ning volikogude liikmete ja spordiaktivistide vahel.

Alustati võrkpalliga. Võhma poolt tulid platsile Ilme Mägi, Riine Ant, Aare Järvik, Ago Vingissar, Kuuno Tiitus ja Viljo Prantsus. Esimene geim Võhmale 25:20, teine ja kolmas Põltsamaale vastavalt 25:15 ja 25:23.

Edasi visati vabaviseid korvpallis. 5 viskega sai Kuuno Tiitus 13, Janne Karu 10, Ene Vaasna, Mart Joosep ja Aare Järvik 9 punkti.

Petangimängus peeti avavõistlus allakirjutanu poolt hiljuti muretsetud sisemänguvahenditega. Siin olid täpsema käe ja teravama silmaga Aare Järvik, Jaan Aiaots, Ago Vingissar, Ilme Mägi, Ene Vaasna, Kaja Toom ja Riine Ant.

Järgmise aasta veebruaris oodatakse võhmakaid kuendale sõpruskohtumisele Põltsamaal. Siis võrreldakse võimeid, oskusi ja teadmisi taas võrkpallis, korvpalli vabavistes, uisutamises ja mälumängus.

**Villu Ojassalu
Spordiveteran
Põltsamaa linnavolikogu liige**

Spordiklubi Võhma soovib kõigile oma liikmetele ja treeneritele-ringjuhtidele rahulikku jõule ning ilusat aastavahetust!

**31. dets kella 23-st
kultuurikeskuses
tantsime uude aastasse...**

Mait&Margus Bändi saatel.

Pilet 5 eurot.

**Häid jõule
ja hoolivamat
uut aastat!**

Luule Tiirmaa
Sotsiaaldemokraatliku Erakonna
Viljandimaa piirkond

Pühapäeval, 25. detsembril
kell 12.00
Võhma Gümnaasiumi
spordihoones

**JÕULUTURNIIR
MEESTE
KORVPALLIS**

Osalevad: Võhma mehed,
Võhma noored, Suure-Jaani,
Põltsamaa, tantsutüdrukud

Ootame
palju
huviilisi
ja
kaasaelajaid!

*Jõuluöö on imeline hetk –
nagu taeva väiketähe retk,
kinni haarata Sa proovi, ehk siis täituvad Su soovid ...*

Jõuluaeg toob ellu ootusärevust, kauneid hetki ja palju rõõmu. Ollakse koos lähedaste, sõprade ja meeldivate inimestega. Kaminas praksuv tuli teeb olemise mõnusaks, vilkuv küünlaleek lisab hubasust ...

*Kauneid jõuluhetki Teile,
hubast sära küünlatulle!
Aasta uus Teil õnne toogu,
vana kaunilt meelde jäägu!*

Kauneid pühi ja õnnelikku uut aastat Teile kõigile!

**Võhma Linnavolikogu
Võhma Linnavalitsus**

*Vana aasta lõppemas,
uus on kehe algamas.
Aga täna peatu hetk,
minevikku tee üks retk,
too sealt kaasa ainult head,
kõike, mida kalliks pead.
Seda hõia oma hinges
tänapäeva elupinges.*

Soovin päevakeskuse aktiivile ja kõikidele võhmalastele kena talve, rahulist jõuluaega armsate seltsis ja lahkeid päkapikke! Ilusat aasta lõppu ja uue algust!

Päevakeskuse perenaine

MEIL LUMINE ON AASTA LÕPP
JA UUE AASTA ALGUS.
EI OLE MISKIT VALGEMAT
KUI VALGE LUMIVALGUS.

ILUSAT JÕULUAEGA
JA RÕÕMSAT
AASTAVAHETUST
SOOVIB OMA LUGEJATELE

LINNARAAMATUKOGU PERE

Hea Võhma rahvas!

Tulgu jõulud lõbusad,
piparkoogid magusad.
Et kõik Te soovid täituksid
ja mured rõõmuks muutuksid.
Las vana aasta minna teele,
end seadkem uue aasta reele.

Valimisliit
"Hooliv Võhma"

**PIMEMASSÖÖR Lembit Roosileht
teeb Kõo vallamajas
klassikalist Rootsi massaaži.**

Info tel. 521 4754,
e-mail: lembit.roosileht@gmail.com

Üldmassaaž 1,5 tundi 10 €
Ülakehamassaaž 1 tund 5 €

KINKEKAARDID müügil
kohapeal ja Kõo raamatukogus.

Jõulurõõm, see helisegu
Teie südames ja toas!
Uueks aastaks sooje sõnu,
õnne, tervist, tuju head!

Täname kõiki meie rõõmsameelseid
kliente ja koostööpartnereid!

Aitäh, perekond Malken, ilusa jõulupuueest, mis kaunistab me linna ja toob
kõigile hinge imelise jõulutunde!

AS Võhma ELKO kollektiiv

Las möödub see aasta,
uus saabumas pea
ja toogu ta kaasa
palju rõõmu ja head!

Täname Võhma Gümnaasiumi toreda koostöö eest ning soovime rõõmsaid pühi ja head uut aastat!
Linnavalitsus, kultuurikeskus, raamatukogu, päevakeskus ja ELKO, soovime Teile jõuluõhtuks küünlavalgust, uueks aastaks rõõmsat algust!
Kõigile oma suurtele ja väikestele veskilistele rahulikke ja mõnusaid perekeskeid jõule, toredat aastavahetust ning head uut aastat!

Võhma lasteaed Mänguveski pere

Aastad on selline rikkus, mida osta ega müüa ei saa. Neid tuleb igaühel ükshaaval elada, kõik rõõmud ja mured raahaaval koguda ja kogutud kullaterad jälle edasi jagada.

**ÕNNITLEME DETSEMBRIKU
SÜNNIPÄEVALAPSI!**

90	21.12	LEIDA VISTER
86	12.12	ANDREI ILTŠENKO
84	28.12	HELJO PÕRK
83	10.12	ALMA LAUK
	12.12	LIIDIA ILTŠENKO
80	10.12	SALME HEIN
	15.12	LEINHARD LÕHMUS
	24.12	ESTER VILLAK
75	03.12	MARE-LIIS KÜTSAAR
	21.12	MALLE KIIS
	30.12	MAIE KIENS
	30.12	HELMI KÕRGE
70	08.12	LIIDIA RUMJANTSEVA
60	07.12	EVI KOOVIT
	26.12	SVITLANA PIMENOVA

